

Харченко Світлана Вячеславівна,

кандидат психологічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки та психології факультету № 3,
Харківський національний університет внутрішніх справ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5149-7892>

ДЕЯКІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Наказ Міністерства внутрішніх справ за № 88 від 06.02.2019 р. «Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських [1] пройшов тривале обговорення науковою спільнотою на етапі підготовки, але певні моменти залишилися проблемними. Ці питання мають різну вагу, але потребують обговорення та правового реагування.

Необхідно звернути увагу на те, що здійснення психологом професійних обов'язків залишається надмірним навантаження. Особистий досвід спілкування з психологами ЗВО із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, свідчить про їх перебування на зв'язку з керівництвом та курсантами в режимі 24/7, що не сприяє якості роботи та збереженню власного здоров'я («Якщо щось трапилось, а я не візьму слухавку, то потім...»).

Відповідним наказом штатна чисельність психологів поліції та психологів ЗВО визначається згідно з основними напрямками системи психологічного забезпечення, становить із розрахунку один психолог на не більше ніж 400 осіб. На нашу думку, зазначена кількість є надвеликою щодо якісного виконання завдань фахівцем з психологічного забезпечення, особливо в тих структурних підрозділах, в яких немає можливості забезпечити так звану «роботу за напрямком». В умовах сьогодення, коли зростатиме потреба поліцейських щодо отримання психологічної допомоги, необхідності формування у поліцейських компетенцій з надання первинної психологічної допомоги, збільшенню роботи з родинами поліцейських, якість роботи психолога та збереження його психологічного та фізичного здоров'я особливо важливі.

В зазначеному Наказі вказано, що психологічне вивчення працівників поліції, працівників ЗВО, курсантів (слухачів) ЗВО має бути не більше 20 осіб на день, але при використанні психологом малоформалізованих методик або індивідуальної форми роботи ця кількість є завеликою. Певним «виходом» є широке використання електронних версій формалізованих психодіагностичних методик та гугл форм, але якість результатів, отриманих таким шляхом, часто є нижче, ніж при роботі в очній формі за рахунок підвищення впливу так званої соціальної бажаності.

Не достатньо продуманою в Наказі, на думку автора, є кількість осіб (працівників поліції, працівників ЗВО, курсантів (слухачів) ЗВО), які беруть участь у психопрофілактичних заходах. В ньому зазначено не більше 15 осіб на день. Для проведення тренінгу ця кількість може дещо більшою без втрати якості (для мене особисто найбільш вдала за кількістю група саме 16 осіб), але для індивідуальної роботи доцільно було б зупинитися на кількості не більше 4 осіб.

Безумовно, слухним є зауваження, що наказ визначає *максимальну* кількість осіб, але вони сприймаються керівниками органів поліції та керівниками ЗВО як нормативні.

Зазначений Наказ передбачає за потребою виділення фахівцю з психологічного забезпечення службового автотранспорту. Вважаю, що необхідно чітко зазначити у відповідному організаційно-розпорядчому акті умови, коли службовий автотранспорт надається та яким чином обслуговується. Ситуації, коли психолог має за власний кошт відвідувати підрозділи поліції на значній відстані, непоодинокі та вимагають належного впорядкування щодо раціонального використання часу та фізичних зусиль фахівців.

В правовій ситуації, що склалася, на нашу думку, роль фахівців-психологів в організації та проведенні психологічних вивчень під час добору (конкурсу) поліцейських зведено до консультативної. Психолог, який в подальшому буде здійснювати психологічне супроводження поліцейського, зацікавлений у відповідності кандидата на службу вимогам та показникам професіограми, тому його думці необхідно надати більшої ваги, ніж вона є зараз.

Одним з найважливіших питань, яке дуже важливо порушити, є надання психологічної допомоги поліцейським, які перебували в умовах бойових дій, проходили службу в ЗСУ, були полоні або на окупованій території, втратили близьких, житло, майно. На нашу думку, необхідно це питання узгодити в окремому нормативно-правовому та/або організаційно-розпорядчому акті, тому що кількість таких поліцейських зростає, психологічна допомога їм потрібна в більшому обсязі, ніж після перебування в звичайних для правоохоронних структур екстремальних ситуаціях.

Отже, психологічне забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських загалом врегульоване, але потребує внесення певних змін або уточнень до нормативно-правових актів. В представлених тезах доповіді зазначені певні моменти, які, на думку автора, потребують уваги правників.

Список використаних джерел

1. Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських : наказ МВС України від 06.02.2019 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19> (дата звернення: 10.02.2022).